

ВІДГУК

офіційного опонента, професора кафедри хірургії серця та магістральних судин Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, доктора медичних наук, професора **Вітовського Ростислава Мирославовича** на дисертаційну роботу Вайди Володимира Володимировича «Хірургічне лікування патології висхідної аорти з використанням мінімально інвазивного доступу», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 – медицина.

Актуальність теми дисертації. Актуальність проблеми хірургічного лікування патології висхідної аорти зумовлена значною частотою її виникнення в популяції, недостатньо вивченими особливостями її перебігу, розповсюдженістю факторів ризику, застосуванням доступних методів діагностики та своєчасного виявлення післяопераційних ускладнень.

Найбільш поширеною патологією аорти є аневризма. Загальна частота аневризми аорти, за даними різних авторів, складає від 5,9 до 10,4 випадків на 100 тис. населення на рік. Аневризми висхідної аорти складають 45% від загального числа аневризм аорти всіх локалізацій, і найчастіше виникають у людей після 40 років.

Висока смертність при природному перебігу, абсолютна безперспективність консервативного лікування обумовили необхідність пошуків шляхів хірургічної корекції цього важкого захворювання. Оперативне втручання при аневризмах висхідної аорти дозволяє уникнути смерті хворого від внутрішньоперикардіального крововиливу і тампонади серця, гострої коронарної оклюзії або недостатності аортального клапана.

За останні роки в хірургії мінімально інвазивні доступи, які все частіше запроваджуються прискорюють функціональне відновлення пацієнтів. Однак, до цього часу в літературі недостатньо висвітлене питання застосування мінімально інвазивних доступів при хірургічному лікуванні патології висхідної аорти. Немає єдиної думки стосовно вибору методу корекції. Все вищезазване й обумовлює актуальність теми дослідження.

Мета дослідження - покращення результатів хірургічного лікування патології висхідної аорти шляхом мінімізації операційної травми та швидкої фізичної та психосоціальної реабілітації пацієнтів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану НДР ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова НАМН України» і є фрагментом теми: «Розробити та удосконалити методи діагностики та лікування гострих аортальних станів» (УДК 616.13-007.64-089, № державної реєстрації 0114U002008, строки виконання – 2017-2020 рр.). Автор дисертації був співвиконавцем теми.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертаційна робота є першим дослідженням, в якому представлено результати наукового аналізу застосування мінімально інвазивного доступу в хірургії патології висхідної аорти.

Дисертантом вперше:

- визначено критерії вибору, показання та протипоказання, а також фактори ризику хірургічного втручання із застосуванням J-подібної міністернотомії;
- науково обгрунтовано переваги використання J-подібної міністернотомії у порівнянні з традиційною поздовжньою серединною стернотомією, які обумовлюють доцільність та безпечність застосування J-подібної міністернотомії в якості мінімально інвазивного доступу в хірургії патології висхідної аорти.

Практичне значення результатів дослідження. Новизна отриманих результатів полягає в тому, що вперше на основі топографо-анатомічного дослідження обгрунтовано ефективність застосування хірургічного доступу – верхньої J-подібної міністернотомії при різних видах хірургічної корекції патології висхідної аорти.

Значення результатів дослідження для клінічної практики полягає у можливості використання розроблених автором практичних рекомендацій. Даний метод є безпечнішим, ніж традиційний доступ при хірургічному лікуванні патології висхідної аорти. Він надає оптимальну експозицію операційного поля та може бути виконаний хірургом з використанням стандартного хірургічного інструментарію.

Результати дисертаційної роботи впроваджено в наступних закладах: ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова НАМН України»; КНП «Черкаський обласний кардіологічний центр» Черкаської обласної ради; КНП «Закарпатський обласний центр кардіології та кардіохірургії» Закарпатської обласної ради; КНП «Хмельницький обласний серцево-судинний центр» Хмельницької обласної ради, що підтверджено актами впровадження.

Ступінь обгрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації, їх достовірність.

При виконанні роботи була створена база даних, в яку після проведення досліджень вносились вся інформація для кожного спостереження. Автор самостійно обробляв текстову інформацію за допомогою пакету «Microsoft Office Word 2010». Статистична обробка результатів досліджень проводилась на РС з використанням пакету прикладних програм STATISTIKA 10,0 та MS Excel 2010. У файлах зберігалася текстова інформація, цифрові дані та графічні матеріали.

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться у дисертації, науково обгрунтовані, достовірні, є аналітичним підсумком результатів дослідження. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням

принципів доказової медицини. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані у дисертації, одержані на достатньому фактичному матеріалі.

Статистичний аналіз результатів досліджень проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Наведені в роботі таблиці, малюнки переконливі, висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами досліджень.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях. Результати дослідження відображено у 6 публікаціях: 1 стаття у фаховому виданні, яке індексується у Scopus, 4 статті – у фахових виданнях, затверджених МОН України та 1 тези доповіді.

Структура та обсяг дисертації. Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення на 144 сторінках машинописного тексту. Робота ілюстрована 29 таблицями та 22 рисунками. Складається з анотації, вступу, огляду літератури, опису матеріалу та методів дослідження, 3 розділів власних досліджень, узагальнення одержаних результатів, висновків, практичних рекомендацій, додатків, списку використаних джерел, що містить 188 найменувань: кирилицею – 75, латиницею – 113.

Вступ. Містить всі рекомендовані рубрики, в яких відображено актуальність теми, зв'язок роботи з науковими темами, мета та завдання дослідження, його наукова новизна, практична значимість, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дослідження та кількість публікацій, структур та обсяг дисертації.

Мета роботи сформульована чітко та коректно, представлені задачі відповідають меті дослідження.

Розділ 1. Огляд літератури. В огляді літератури автор проводить аналіз 188 джерел, більшість з яких закордонні. В цьому розділі автором ретельно проаналізовано всі наукові аспекти лікування хворих з патологією висхідної аорти, окреслено питання, які потребують подальшого розвитку. Зауважень до розділу немає.

Розділ 2. Матеріал та методи. Розділ написано класично, з характеристикою обстежених пацієнтів, використаної апаратури і методик дослідження. Основна група включала 65 пацієнтів з аневризмами висхідної аорти, де застосовувався мінімально інвазивний доступ, а також група порівняння (61 пацієнт), з аневризмами висхідної аорти, де використовували традиційний трансстернальний доступ. Групи описані за основними антропометричними показниками (вік, вага, індекс маси тіла (ІМТ)), розподілом за статтю, функціональними показниками (клас ФК за NYHA), що

дозволило застосувати порівняльний аналіз, результати якого представлені у наступних розділах.

Розділ 3. Мінімально інвазивна техніка при корекції аневризм висхідної аорти. Цей розділ написаний бездоганно. Всі етапи і всі аспекти проведення операцій автор висвітлив детально, з глибоким розумінням процесу, що дозволяє використовувати цю інформацію у практичній діяльності кардіохірурга, як методичний посібник.

Розділ 4. Особливості перебігу периопераційного періоду пацієнтів обох груп при корекції аневризм висхідної аорти. Розділ представлений достатньою кількістю таблиць, які є зрозумілими та не перенасиченими. Слід зауважити, що в кожній таблиці наведений індекс статистичної вірогідності (p).

Завдяки коректному вибору критеріїв порівняння та використанню статистичного методу авторові вдалося отримати статистично обґрунтовані дані на користь використання J-подібної міністернотомії у порівнянні з традиційною поздовжньою серединною стернотомією при корекції патології висхідної аорти

Розділ 5. Порівняльний аналіз якості життя пацієнтів та економічної ефективності хірургічної корекції аневризм висхідної аорти при застосуванні мінімально інвазивного доступу та традиційної стернотомії. Цей розділ є дуже цікавим та інноваційним та надає переконливі дані, що якість життя в пацієнтів після мінімально інвазивного доступу є кращою, ніж після традиційної стернотомії. Але в жодній таблиці не вказаний ступінь достовірності.

Зниження вартості операції при застосуванні мінімально інвазивної J-подібної стернотомії є економічно доцільним у порівнянні зі стандартною стернотомією для корекції аневризм висхідної аорти.

Розділ 6. Узагальнення та обговорення результатів дослідження. Даний розділ написаний в традиційному стилі із порівнянням результатів власних досліджень з даними літератури.

Висновки. Висновки сформульовані правильно і коректно, повністю відображають основні результати дослідження.

Практичні рекомендації дозволяють використовувати їх у практиці кардіохірургічних установ.

Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту і оформлення. Зміст, структура та оформлення дисертації відповідають вимогам МОН України. Принципових зауважень до змісту, оформлення дисертації немає.

Зауваження:

Є незначне зауваження пов'язане із ускладненнями. Чи не було б доцільно згрупувати всі ускладнення в групи?

Запитання:

Чи були проблеми з канюляцією коронарного синуса при використанні мініінвазивного доступу?

А загалом значних зауважень немає.

Таким чином, дисертація Вайди Володимира Володимировича «Хірургічне лікування патології висхідної аорти з використанням мінімально інвазивного доступу» подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійною, завершеною, кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові, науково обґрунтовані результати, які дозволяють покращити якість життя пацієнтів після хірургічного лікування висхідної аорти. За своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням робота відповідає вимогам пп.9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова НАМН України» із спеціальності 222 – Медицина.

Професор кафедри хірургії серця
та магістральних судин
Національного університету
охорони здоров'я України
імені П.Л. Шупика,
д.мед.н., професор

Р.М. Вітовський

Підпис д.мед.н., проф. Вітовського Р.М.
засвідчую

вчений секретар НУОЗ

України імені П.Л. Шупика,

д.мед.н.

професор

В.В. Горачук